

På kostnadsjakt i verdikjeden

Konsulentselskapet Pöyry har i flere analyser konkludert med at kostnadene ved å få tømmeret fra skogen og fram til industri er høyere i Norge enn for eksempel i Sverige. Nå skal Østlandsforskning undersøke disse forskjellene i detalj.

TEKST OG FOTO: **ASTRI KLØVSTAD**

Prosjektet skal sammenligne metoder og rutiner som brukes i Innlandet med – i første omgang – det som gjøres i Sverige. Senere også i Østerrike og kanskje Finland. Alle prosesser fra inngåelse av tømmerkontrakt til levering av tømmer på tomt eller terminal skal granskes for å se hvordan kostnadene oppstår.

– Poenget er selvfølgelig at dette skal føre til at vi klarer å redusere kostnadene i denne delen av verdikjeden i vårt område. Men vi tror at de utenlandske samarbeidspartnerne også vil ha nytte av at vi utveksler informasjon og kunnskap. Målet med prosjektet er at kostnadene i verdikjeden skal ned med 5 prosent i Innlandet. Det tilsvarer ca 40 millioner kroner i året, forteller Ivar Stuve, og medgir at målet er noe hårete. Men han er overbevist om at eventuelle nye industrietableringer vil skje der det finnes tilgjengelig tømmer og der kostnadene ved å få tak i det tømmeret er lavest.

BRANSJEDREVET PROSJEKT

Stuve har en 20 prosent stilling som forsker ved Østlandsforskning, og bruker som mange vil vite resten av arbeidsuka som organisasjonssjef i Glommen Skog.

Det var Mjøsen Skog som tok initiativ til prosjektet og søkte finansiering fra Innovasjon Norge. De har fått med seg Glommen Skog, Transportfellesskapet Østlandet (TFØ), Høgskolen i Hedmark på Evenstad og en av innlandets største skogsentreprenører i styringsgruppa. Stuve er glad for at bransjen selv tar tak i utfordringene og drar i gang denne undersøkelsen.

Han forteller at arbeidet med å sammenligne – eller «benchmark» – kostnadene vil bli delt opp i tre delområder: Innkjøp av tømmer, avvirkning og transport.

ULIKE FORHOLD

Stuve er opptatt av at man må finne sammenlignbare forhold før man går til verket. Det blir feil å skjele for mye til storskogbruket i Sverige, for eksempel. En må også ha klart for seg ulikhetene i de naturgitte forholdene. Bratt og ulendt terreng er ikke noe prosjektet kan endre, men det vil være aktuelt å beskrive hvor stor betydning dette har for driftskostnader og veibygging.

– Et veldig spennende område å se på er organisering. I Sverige har de rendyrket innkjøpere og produksjonsfolk. Viken har også en grad av dette. Mjøsen og Glommen har det ikke. Er det smart? Det skal vi se på. Og hvordan det næringspolitiske arbeidet drives i Sverige og Norge er ganske forskjellig. Hva har det å si? Eiendomsstørrelsen skal vi også se på. Og så skal vi se på rammevilkårene, for det er ikke tvil om at de er ulike, ramser Stuve opp.

ALLE OPERASJONER KOSTER

Pöyry-rapporten fra 2013 viste at det her i landet i gjennomsnitt koster 35 kroner per kubikkmeter å kjøpe tømmeret – inkludert alle støttefunksjoner. Men bak dette tallet ligger det variasjoner. – Disse skal vi se på og vurdere om det er noe som kan gjøres bedre her. Det kan for eksempel være så enkelt som å justere hvordan tømmerkontrakta er utformet, sier han.

Avvirkning er også en viktig kostnadspost. Statistikk viser at avvirkningskost-

nadene i Hedmark og Oppland ligger på 109 kroner per kubikkmeter, mens tilsvarende tall for hele Sverige er 81 kroner. – Men dette er ikke tall som er direkte sammenlignbare, sier Stuve. – Parametere som antall trær per kubikkmeter, utkjøringsavstand, terreng, skjøtsel og grad av forhåndsrydding varierer og det påvirker tallene. Når vi bryter ned tallene slik at vi sammenligner like forhold, vil vi se at de norske og svenske tallene ligger vesentlig nærmere hverandre, tror Stuve.

Han har et drøyt år på seg til å sortere og sammenligne kostnadsdata fra Innlandet med tilsvarende tall fra diverse utland. Prosjektet skal være ferdig «litt ut i 2016».

TALLKNUSER: I sin rolle som forsker ved Østlandsforskning skal Ivar Stuve bruke 1/5 av arbeidstida si på å benchmarke skogforholdene i Innlandet mot Sverige og Østerrike.